

Hortoili kaduilla harhaisena

Leena yritti vuosia saada poikaansa pakkohoitoon

Lahtelainen Leena taisteli vuosia saadakseen Jari-poikansa pakkohoitoon, koska tämä oli täysin kykenemätön huolehtimaan itsestään. Pahimpina vuosina poika hortoili ulkona harhaisena ja asui kadulla sekä rappukäytävissä.

– Hän saattoi ryömiä maassa puolialastomana ja syödä matoja, kertoo Leena.

Jarin ongelmana ovat olleet skitsofrenia, huumeriippuvuus sekä ylivilkkaus- ja tarkkaavaisuushäiriö ADHD. Moniongelmaisuuksien takia Jari joutui pompoteltavaksi eri viranomaisten välille: psykiatrista hoitoa ei aloitettu, koska ensin olisi pitänyt päästä eroon huumeista. A-klinikka ei puolestaan ottanut Jaria hoitoonsa, koska hänellä oli vaikea mielenterveyden häiriö.

– Poikani ongelmat katsottiin usein itseaiheutetuiksi, koska hän oli narkomaani. Lääkäreiden linja oli, että päihteet on jätettävä ensin ja vasta sitten voidaan aloittaa psykiatrinen hoito.

– Huumeongelma oli kuitenkin seurausta Jarin psyykkisestä huonosta olostaan. Hän otti aineita, koska se helpotti hänen pahaa oloaan. Siksi hoito olisi pitänyt aloittaa siten, että katkaisuhuoltoon olisi heti yhdistetty psykiatrinen hoito.

Leena yritti saada Jaria pakkohoitoon, koska tämä oli sairautentunnoton. Jari ei omasta mielestään tarvinnut apua eikä siten pystynyt sitoutumaan mihinkään omaehtoiseen hoitoon. Jari otettiin välillä sairaalaan tarkkailuun aina muutamaksi päiväksi kerrallaan, mutta tuossa ajassa ei hänen ongelmiaan saatu kuntoon. Leenan mielestä pakkohoitojaksojen olisi pitänyt kestää pidempään.

– Poika palasi usein sairaalasta takaisin kadulle asumaan ja samat ongelmat jatkuivat.

Leena kertoo, että häneen suhtauduttiin usein ylihuolehtivana äitinä, joka vain haluaa tyrkätä lapsensa hoitoon.

– Tosiasia on kuitenkin se, että Jari oli vaaraksi itselleen.

”Äiti ei anna lapsensa kuolla katuojaan”

Leena ei voinut ottaa Jaria asumaan omaan kotiinsa, koska tämä saattoi olla aggressiivinen otettuaan huumeita. Hän varasti myös kodin tavaroita ja myi niitä eteenpäin.

Äidin voimat olivat kovalla koetuksella. Hän joutui hakemaan itselleen useita sairaslomia oman uupumuksensa takia. Lisäksi Leena otti töistä palkattomia vapaita pystyäkseen järjestämään Jarin asioita.

– Minulle sanottiin, että yhteiskunta kyllä pitää huolta Jarista. Kokemukseni on kuitenkin se, että ilman minua kukaan ei olisi kantanut hänestä vastuuta. Ei äiti anna lapsensa kuolla katuojaan.

Huumeongelma johti varasteluun ja Jari joutui vankilakierteeseen. Käännös parempaan tapahtui vankimielisairaalaan, jossa Jarin kuntoutus saatiin vihdoin alulle.

– Tuolloin Jari oli hoidossa suljetussa laitoksessa, josta ei voinut lähteä pois eli hän oli tavallaan pakkohoidossa.

Vankimielisairaalan lääkäri diagnosoi Jarilla ylivilkkaus- ja tarkkaavaisuushäiriön, ADHD:n. Jari sai lääkityksen, joka hillitsi ADHD:n oireita, mikä vei asioita paljon eteenpäin.

Palattuaan siviiliin Jari pääsi myös pitkäaikaiselle sairaalajaksolle keskussairaalaan. Hoito aloitettiin tahdonvastaisesti, mutta oltuaan sairaalassa jonkin aikaa Jari jäi sinne vapaaehtoisesti.

– Jarin haaveena oli oma asunto. Muistutin häntä jatkuvasti siitä, että haave ei tulisi toteutumaan, jos hän jättäisi hoitonsa kesken. Tällä keinolla sain hänet pysymään sairaalassa.

Nyt Jarilla on ollut oma asunto jo viisi vuotta ja hän on pysynyt erossa huumeista.

Valitus lääninhallitukseen

Leena valitti poikansa hoidon saatavuuden ongelmista aina lääninhallitukseen asti.

– Laadin valituksen juristin kanssa. Hän oli sitä mieltä, että Jari oli ollut jo pitkään sekä mielenterveys- että päihdelain mukaan pakkohoidon tarpeessa.

Vastauksen saaminen lääninhallituksesta kesti kolme vuotta. Kun vastaus tuli, oli paljon jo ehtinyt tapahtua.

– Lääninhallitus totesi, että sosiaali- ja terveystoimen tulee tiivistää yhteistyötään poikani hoidossa ja yrittää saada hänet myönteiseksi hoidolle. Tartuin tähän punaiseen lankaan, ja päätöksen saamisen jälkeen sosiaalityöntekijä on ollut mukana jokaisessa hoitoneuvottelussa, kertoo Leena.

Leena sanoo, että sosiaalityöntekijästä onkin ollut paljon apua Jarin asunto- ja raha-asioiden järjestämisessä. Pojalla on esimerkiksi maksusitoumus apteekkiin. Hän saa lääkkeensä ulos milloin vain, eivätkä ne jää ottamatta ainakaan rahan puutteen takia.

Leenan ja hänen poikansa nimet on muutettu, koska Leena haluaa suojata perheensä yksityisyyttä. Leena vastaa kuitenkin mielellään aihetta koskeviin tiedotusvälineiden kysymyksiin. Yhteystiedot saa viestintävastaava Tia-Maria Lehdolta, p. 050 500 2217, labyrintti@omaisten.org